

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА РИНОК ПРАЦІ СВІТУ: РИЗИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Брильова Марія Олександріна,
здобувач вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

***Анотація:** розглянуто вплив штучного інтелекту на сфери економіки, тенденції розвитку, окреслені вектори адаптації та наведені шляхи вирішення проблем в сфері працевлаштування через інтегрування штучного інтелекту.*

***Ключові слова:** штучний інтелект, ринок праці, економіка, технологічний розвиток.*

В реаліях сьогодення штучний інтелект є невід'ємною частиною нашого буденного життя. Інтегрування штучного інтелекту в різні сфери сучасного життя надало людям велику кількість різноманітних можливостей, а головне значно його спростило. З найбільших змін, яких завдала поява штучного інтелекту можна відзначити:

- автоматизацію різних функціональних задач в різних галузях, що призвело до підвищення ефективності а продуктивності. Ті функції, які раніше необхідно було виконувати вручну, наразі може можуть здійснювати системи ШІ, при цьому швидше й точніше, ніж це могла робити людина;

- аналіз великої кількості даних надав можливість надавати персоналізовані послуги та рекомендації користувачам, на основі паттерну їх поведінки, звичок, вподобань. Персоналізацією активно користуються такі медійні гіганти як Netflix, Spotify, Instagram, Amazon, Tik-Tok, Aliexpress тощо. Але слід зауважити, що персоналізація – це лише частина зміни в сфері обслуговування клієнтів, окрім неї в бізнесі активно послугуються чат-ботами та віртуальними помічниками, які забезпечують цілодобову підтримку клієнтів, відповідають на запити та допомагають з транзакціями. Ці системи підвищують задоволеність клієнтів і зменшують робоче навантаження на людей;

- в сфері фінансів штучний інтелект використовуються для виявлення шахрайства, банківських махінацій, оцінки ризиків та обслуговування клієнтів. Ці програми підвищують безпеку, покращують процес прийняття рішень і оптимізують фінансові операції.

- сфера виробництва вже певний час знаходиться в тісному зв'язку з штучним інтелектом, робототехніка та автоматизація на основі штучного інтелекту оптимізують виробничі процеси, що сприяє підвищенню ефективності, зниженню витрат і вищій якості продукції. Системи штучного інтелекту можуть передбачати збій обладнання, оптимізувати ланцюги поставок і покращувати управління запасами.

- сфера забезпечення національної безпеки також активно використовує

можливості штучного інтелекту у вигляді системи розпізнавання облич, аналізу поведінки та виявлення аномалій;

- в транспортній галузі через недавній інноваційний прорив наявна можливість автопілоту, що повністю знімає з водія функцію керування. Безумовно таке нововведення доволі ризиковане і піддається жорсткій критиці, але це не змінює факту його революційності.

З цього ми можемо зробити висновок, що вже сьогодні штучний інтелект здатний замінити людину і виконувати різні професійні функції ефективніше, але що саме це значить для ринку праці?

В своїй нещодавній статті МВФ навели аналіз сучасного ринку праці світу та впливу на нього штучного інтелекту. В статті наголошується, що майже 40% робочих місць по всьому світу піддаються впливу ШІ. Історично склалось, що розвиток інформаційних технологій та автоматизація процесів, як правило, впливає на буденні завдання, але технологія штучного інтелекту відрізняється своєю здатністю впливати на висококваліфіковані робочі місця. Відповідно, як наслідок, країни з розвинутою технологією стикаються з більшими ризиками, пов'язаними зі ШІ, але так само мають більше можливостей використання його переваг, ніж країни з економікою, що розвивається.

У країнах з розвинутою економікою близько 60 % робочих місць можуть бути піддані впливу штучного інтелекту. Приблизно половина відкритих робочих місць може виграти від інтеграції алгоритмів, що підвищить продуктивність. Для іншої половини додатки штучного інтелекту можуть виконувати ключові завдання, які зараз виконують люди, що може знизити попит на робочу силу, призвести до зниження заробітної плати та скорочення найму. У крайніх випадках деякі з цих робочих місць можуть зникнути [1]. Штучний інтелект також може вплинути на нерівність доходів всередині країн. Ми можемо спостерігати поляризацію в межах доходів: працівники, які можуть використовувати ШІ, відзначатимуть підвищення продуктивності та заробітної плати. Молодим працівникам може бути легше використовувати можливості, тоді як літнім працівникам важко адаптуватися.

У більшості сценаріїв штучний інтелект, ймовірно, погіршить загальну соціальну нерівність, відповідно цю тривожну тенденцію необхідно взяти під активний контроль владними структурами, щоб запобігти подальшому розпалюванню соціальної напруги через вплив технології, як це було зі страйком сценаристів 2023 року, коли постало питання залучення штучного інтелекту до написання сценаріїв.

І не дивлячись на те, що штучний інтелект здатний виконувати багато складних завдань, певні людські навички залишаються незамінними і будуть цінуватися ще більше. До ключових людських компетенції включають:

а) Креативність та інноваційність, тобто здатність мислити креативно, знаходити інноваційні рішення та мислити "нестандартно" завжди була фундаментальною для вирішення складних завдань, які штучному інтелекту поки що не доступні.

б) Емоційний інтелект, тобто здатність розуміти емоції та керувати ними, а також емпатія залишатимуться життєво важливою вродженою навичкою, яка

високоцінується на роботі, яка вимагає людської взаємодії, чуткості й тактовності, як наприклад у сфері надання послуг чи банально – робота в команді.

в) Критичне мислення – це здатність аналізувати інформацію та приймати швидкі й обґрунтовані рішення залишатиметься важливою, особливо при роботі з даними, створеними системами штучного інтелекту.

Отже, підсумовуючи, штучний інтелект безсумнівно принесе значні зміни на ринок праці, автоматизувавши деякі процеси та створивши нові можливості, які необхідно буде навчитись бачити, а не спекулювати на темі повстання машин. Саме людина має бути заключною ланкою в прийнятті будь-яких функціональних рішень, а штучний інтелект має виступати виключно в якості інструментарію оброблення даних, на основі яких вже будуть прийняті рішення чи відповідні дії. Негативне ставлення до штучного інтелекту, це банальний страх змін, це комформізм. Необхідно вчитись бачити можливості, тому суспільству необхідно інвестувати в освіту та навчання, розвивати людські навички, які є та будуть неоціненними за своє критичною важливістю та необхідністю в світі, в якому дедалі швидше розвивається штучний інтелект. Крім того, державна політика, урядове партнерство, бізнес та навчальні заклади відіграють не менш важливу роль в адаптації до нової ери технологій.

Слід також пам'ятати, що штучний інтелект, як і будь-яка інша технологія – створена людиною і штучний інтелект – це не загроза, а нові можливості розвитку.

Список використаних джерел:

1. AI Will Transform the Global Economy. Let's Make Sure It Benefits Humanity. URL: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2024/01/14/ai-will-transform-the-global-economy-lets-make-sure-it-benefits-humanity>

Суспільство 5.0. Новий етап глобалізації. URL: <https://matrix.info.com/suspilstvo-5-0-novyj-etap-globalizatsiy/>

3. Штучний інтелект змінить ринок праці. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/ekonomika/shtuchnyy-intelekt-zminyt-rynok-praci>

Abstract: *the impact of artificial intelligence on economic spheres, development trends, adaptation vectors are outlined, and ways to solve problems in the field of employment through the integration of artificial intelligence are given.*

Keywords: *artificial intelligence, labor market, economy, technological development.*

Науковий керівник: Поточилова І.С.,
асистент кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна